I Rok. Gazeta Żydowska Robotnicza Organ partyi socyalno-demokratycznej. Nr. 13.

די אדרעסע פון דער רעדאַקציע
און אדמיניסטראַציע:
Jüdische Arbeiter Zeitung
Kraków,
Sławkowska 29.
טעלעפאָן נומער 624
איינצעלנע נומער 8 העל.

יודישע ארבייטער=צייטונג

ארגאַן פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי.

ערשיינט יעדען פרייטאג.

אבאָנאמענטס־פרייז:
יעהרליך: 4. קראָנען.
האלביעהרליך: 2. קראָנען.
פיערטעליעהרליך: 1. קראָנע.

פרייז פון אנאָנסען:
פיר יעדער שורה פעטיט אָרער
איהר פלאַטץ 10 העללער.

Kraków, piątek 30 czerwca 1905. נומר 13. קראָקוי, 30 יוני, 1905.

אויף דעם מזבח פון פרייהייט האט דער פראלעטאריאט פון קרוין פוילען ווידער געבראכט אנ'אנגעהייערע צאהל קרבנות. ניט קוקענדיג אויף דעם ווילדען, בעוואפענטען פיינד האלט דער פראלעטאריאט הויך די רויטע פאהן פון פרייהייט. זייט דעם 1871־טען יאהר האט נאך די וועלט ניט געזעהען קיין ווילדערע מיליטערישע געוואלדטהאטען און ניט קיין שטארקערען, אהן א גרענעץ סאלידארישען ווידערשטאנד פון דעם אויפגעבונטעוועטען פאלק.

עהרע דעם אנדענקען פון די געפאלענע קעמפפער.

געגאסען און געגאסינען!

„א גרויליכער געפיהל פון נקמה ערגרייפט. געוועהר! — אהן דעם וועלען מיר גאר ניט מאַכען. דאָס איז היינט אונזער ערשטע נויט!“

מיט די ווערטער ענדיגט זיך די צוגעשיקטע פון אונזערע לאָדזער געגאָסען קאָרעספאָנדענץ, וועלכע איז געדריקט אין „נאפרזשאָד“ פון 26־טען ד. מ. געגען דעם העלדישען קאמפף, וואָס אונזערע ברידער פיהרען אין לאדז און ווארשא, דעם קאמפף וואָס איז אויסגעקויפט מיט דעם בלוט פון טויזענדער — איז אונזער חוב טראגען זיי ענערגיש מאטעריעלע הילף.

די נדבות „צו הילף פאר רוסיש־פוילען“ דארפען זיך איצט הונדערטפאך פערגרעסערען! מיר דארפען זיך אלע אָפּאדאטקעווען!

קראקוי דעם 26־טען יוני 1905.

די עקזעקוטיוו־קאָמיטע פון דער פולישער סאצ. דעמ. פארטיי
פון גאליציען און שלעזיען.

די גסיסה פון צאראט.

גרויליכע נייעס קומען ווידער אָן פון לאָדז. די ווילדע קאזאקען בושעווען ווידער איבער די גאסען פון לאדז, טויטענדיג אָדער פערוואונדענדיג יעדעם, וואָס געהט זיי אָן אין וועג; די רוסישע זשאָלדאקעס שיסען זייט עטליכע טעג אויף די אונבעוואפענטע לאָדזער ארבייטער, דערהרג'ענען פרויען און קינדער. דאָס רוסישע מיליטער טריאומפירט. העכער טויזענד געטוידטע און פערוואונדעטע אין איין טאָג! די צארישע רעגירונג האָט מיט וואָס צו שטאָלצירען, די העלדישקייט פון איהרע זעלנער, וועלכע האָט זיך ארויסגעצייכנט אין מאָרדעווען אונבעוואָפענע, פרויען און קינדער איז געווען אנ'אונגעהייערע, וועלכע די געשיכטע ווייס ווענינ. פיעל, פיעל מאָרד־טריאומפען האָט שוין די צארישע רעגירונג אויף איהר געוויסען, וואָס ווייטער אָבער מאַכט זי פאָרשריטען. נאָך מיט עטליכע טעג פריהער האָבען מיר געוואָלט אויף דעם אָרט ארומרעדען דעם ווילדען פאָגראָם אין בריסק ליט. עס האט זיך אונז דאָן אויסגעוויזען, אז עס איז דאָס העכסטע, וואָס זאָגאר די צארישע רעגירונג קען בעווייזען. ארויסשיקען מחנות זעלנער אויף רוהיגע בירגער און לאָזען זיי ראַבעווען און שלאָגען און דערצו נאָך ניט לאָזען זיך וועהרען! די פאָליציי, וועלכע דארף היטען די אָרדנונג שיסט ניט אין די, וואָס שטערען זי, נור אין די וואָס פערטהיידינגען זיך און זייערע ברידער! מיר האָבען געוואָלט אויף דעם אָרט וואָרפען אונזער, ליידער אָנמעכטיגע, קללה אויף דעם קאפף פון די מערדער, אָדער ריכטיגער אויף דעם קאפף פון דעם מערדער.. אָבער דער נייער מאָרד אין לאָדז האָט ווידער אבגערוקט אָן א זייט די עולות, וואָס געשעהען יודען אין פערשידענע שטעדט אין ריסלאנד און ליטא. דאָס איז שוין ניט קיין פאָגראָם, דאָס איז א שחיטה! דאָ האָט מען ניט ארויסגעלאָזען קיין אונבעוואָפנעטע רעזערוויסטען, ווייל מיט די רוסישע העלדען וואָלטען די הונדערט טויזענד לאָדזער ארבייטער לייכט פערטיג ווערען, מען האָט דאָ ארויסגעשיקט קאָזאקען, פוס מיליטער און קאוואַליעריע, אלע גוט בעוואָפענט.

אזעלכע ראשע פארשריט מאַכט די רוסישע רעגירונג אין א פערלויף פון אזא קורצע צייט אויף דעם וועג פון פערברעכען און מערדערייען. ווייל דאָס האנדעלט זיך אום זיין גאנצע עקזיסטענץ, וועלכע איז איצט ווי קיינמאָל ביזהער איינגעשטעלט. אין א לאנגע אָהן אנ'אויסגאנג געפינט זיך איצט די צארישע רעגירונג, די גרויסע עסקאדרע, די לעצטע האָפנונג פון דער רעאקציע אין רוסלאנד, אז זי וועט אומקעהרען דער זעלבסטהערשענדער רעגירונג די פאָפּולאַריטעט און וועט איהר מאַכען מעגליך צו שליסען א מעגליכען פריעדען און פאָראלעם צו אונטערדריקען די אָפּאָזיציאָנעלע בעוועגונג — ליעגט אויף'ן גרונד פון יאפאנישען ים. פיהרען ווייטער די מלחמה איז ניטא פאר וואָס און — וואָס איז נאָך וויכטיגער — ניטאָ מיט וואָס. שליעסען א שלום דארף נאָך טייערער קאָסטען און דערביי וואָס טהוט מען מיט די דעמאָראליזירטע זעלנער פון מאנדזשוריען, וועלכע האָבען אויף זייער איינען לייב אויסגעפרובט דעם היינטיגען סיסטעם. און די אָפּאָזיציאָנעלע בעוועגונג ווערט מיט יעדען טאָג שטאַרקער. טרעפאוו ווערט א דיקטאטאָר, פאַרוועהרט אָבהאלטען א פערזאמלונג פון זעמצעס און זיי האלטען זי דאָך אָב. נאָך מעהר, דער צאַר, דער „געטליכער“ הערשער מוז אָנגעהמען א פרעכע דעפוטאַציע, וועלכע מען וואָלט מיט א יאָהר צוריק פערשיקט קיין סיביר, און אויסהערען פון זיי מוסר. ער, דער משיח ה' האָט געמוזט צוואָגען און בעטען. נור מיט דער אָפּאָזיציע וואָלט נאָך געווען א האלבע צרה: זיי געהען אין האנדשוהע, מיט זיי קען מען רעדען, זיי זענען געלאַסען און פאָדערן קיינמאָל ניט צופיעל. ערגער איז דער געגנער אויף'ן גאס, די ארבייטער מיט די פויערים: זיי ווילען א רעפובליק און האָבען גאָר קיין דרך ארין ניט פאר'ן הייליגען טהראָן; מיט זיי קען מען זיך זאָגאר ניט פאנאנדער

Zofia Biesiadecka

Oświęcim.

Przez Wysokie ck. Namiestnictwo koncesyon.

Biuro PODRÓŻY

Zofii Biesiadeckiej

Oświęcim (dworzec)

sprzedaje bilety okrętowe

do Ameryki

I., II. i III. klasy dla parostatków pospiesznych, oraz bilety kolejowe dla kolei północno-amerykańskich we wszystkich kierunkach.

Ceny ściśle wedle taryf okrętowych i kolejowych

Bilety okrętowe do Kanady

i bilety kolejowe kanadyjskie.

Prospekty darmo i opłatnie.

Tajny memoryał kuratora warszawskiego Szwarca

w sprawach szkolnych

Cena 1 kor. Cena 1 kor.

Strejk polityczny w Królestwie Polskiem

Cena 2 kor. Cena 2 kor.

Do nabycia we wszystkich księgarniach oraz administracyi „Naprzodu" i „Przedświtu" (Kraków, Grodzka 50). Zwracający się wprost do administracyi, nie ponoszą kosztów przesyłki.

= F. MISSLER, BREMEN. =

CESARSKIE PAROWCE

„Kaiser Wilhelm II." 215 metrów długi
„Kronprinz Wilhelm" 202 metrów długi
„Kaiser Wilhelm der Grosse" 198 metrów długi

jadą z Bremy do Nowego Yorku 6 do 7 dni.

Odjazd we wtorki.

Cesarskie parowce jadą tylko z **Bremy**, kto więc chce cesarskimi parowcami jechać, **może zupełnie swobodnie bez przeszkody podróżować**, nikt nie ma prawa zabronić mu tego. Każdy powinien już w domu postanowić w jakim kierunku jechać zamierza i nie powinien w drodze dać się namówić, lub odwieść od swego zamiaru.

Każdy ma swoją wolną wolę i może za swoje pieniądze podróżować dokąd chce.

W każdym jednak razie należy się zawczasu postarać o miejsce na statku, a dla zapewnienia tegoż należy wcześnie nadesłać na mój adres 20 koron zadatku.

F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse 30.

צו בעקומען אין אלע גרעסערע געשעפטען

PARVEOL

!!

די ריינסטע

גווראנטירטע

פפלאנצונגס

פוטער

פארטרעט פאלשטענדיג

דאס נאטירליכע פוטער.

נויטהיג אין יעדער יודישער

קעך צום קאכען, פרעגלען

און באקען.

און דער פאבריק פון יאנ. זינגער אין ביעלסק (עסטרייכישע שלעזיען).

דער גענ. פערטרעטער פיר גאליציען און בוקאווינא :

Simon Loria, Kraków, Sebastayna 20.

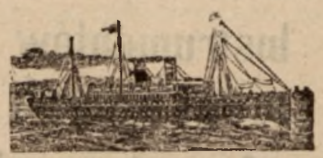

Do

Ameryki!

jakoteż do innych zamorskich krajów przeprawia najtaniej powszechnie znana firma

B. Karlsberg, Hamburg

Ferdinandstr. 15.

Nim kto szyfkartę kupi, niech porówna moje ceny z cenami agentów okrętowych.

Skład Piwa Karwinskiego

Jego Eksc. hr. Larisch-Mönnich'a

Kraków, ul. Poselska 15 — Telefon 431

poleca P. T. Publiczności swoje wyśmienite piwa

jako specyalność

PIWO ZDROWOTNE

à la Kulmbachskie

(Granatbräu)

I PIWO CESARSKIE

à la Pilzneńskie, beczkowe i butelkowe.

jako specyalność

Wysyłka do domu. — Liczne zamówienia uprzejmie uprasza

Skład Piwa Karwińskiego

Wydawca i odpowiedzialny redaktor Ignacy Gross.

Z drukarni Józefa Fischera w Krakowie

דאס בלוט ווערט פערגליווערט אין די אדערן, ווען מען טראכט וועגען די געפאלענע אונזערע ברידער און א ווילען פון נקמה, פון א שרעקליכער און באלדיגער נקמה צופלאקערט אונזערע הערצער. אבער בעפאר די ראכענדע האנד פון דער רעוואלוציע וועט אומברענגען די פערברעכער, מוזען מיר געבען אן׳אויסדריק אונזער פראטעסט און כעס. מיר מוזען אלס אן׳ארבייטער מאסע, אלס אן׳ארבייטער פאלק, אויסדריקען די סאלידארישע געפיהלען, וועלכע מיר האבען, מיר מוזען מאניפעסטירען פאר דער וועלט און פאר דער רעגירונג אונזער עהרע פאר די געפאלענע ברידער, דעם האס און עקעלהאפט צו זייערע מערדער. מיר רופען אייך דעריבער, גענאסען־ארבייטער, צו א גרויסער מאניפעסטאציע אויף דאנערסטאג. זאל דאס גאנצע הונדערט טויזענדיגע ארבייטער־פאלק פון לאדז קומען אויף דער מאניפעסטאציע, מיר וועלען געהן רוהיג און פייערליך אונטער אונזערע רויטע פעהנער, מיט רעוואלוציאנערע געזאנגען אויף די ליפען — און אונזער צאהל און האלטונג וועלען צייגען אונזער מאכט, די מאכט פון פראלעטאריאט. אין דעם טאג מוז איינגעשטעלטע ווערען די וואגען־בעוועגונג אין שטאדט און די געוועלבער מוזען זיין פערמאכט.

מיר וועלען ניט ארויסרופען קיין צוז מענשטויסען מיט דעם מיליטער. ווען אבער די רעגירונג וועט נאך ווייניג האבען די בעגאנגענע פערברעכענס, ווען אבער די מערדערישע האנד וועט וועלען שטערען די ערנסקייט פון אונזער מאניפעסטאציע, ווען אבער עס וועלען זיין סאלווען, עס וועלען פאלען נייע קרבנות — ערקלעהרען מיר פאראויס און ענטשלאסען: פאר דעם, וואס וועט פאסירען, מאכען מיר פערזעהנליך פעראנטווארטליך דעם פאליצמייסטער חיזאנאווסקי ווי אויך דעם גארניזאן־קאמענדאנט פון לאדז. אויב דאנערשטאג וועלען פאלען אונזערע ברידער — וועלען מיר אויף די ביידע אויספיהרען דעם טויט־אורטהייל, אזוי בעשליסען מיר — און מיר וועלען האלטען ווארט, דער לאדזער ארבייטער קאמיטעט פון דער פוילישער סאציאליסטישער פארטיי. לאדז, דעם 21־טען יוני 1905־טען יאהר״. און עס זענען געפאלען נייע קרבנות. אמת, די פראצעסיע איז דורכגעגאנגען רוהיג, אבער פאר נאכט האבען די קאזאקען אין עטליכע ערטער געגעבען שאסען אויף די ארבייטער. עס האט זיך אנגעהויבען אן׳אמת׳ע רעוואלוציע. דער בערלינער „לאקאל אנצייגער״ שרייבט אזוי ארום די פאסירונגען פון דאנערשטאג און פרייטאג: „פון דאנערשטאג אבענדס קאכט אין לאדז א רעוואלוציע. די „פוילישע סאציאליסטישע פארטיי״ און דער „כונד״ האבען אזוי לאנג ניט ארגאניזירט קיין בעוואפענטען ווידערשטאנד, ווי לאנג דאס מיליטער האט זיך געהאלטען רוהיג. ווי נור אבער די זעלנער האבען אנגעהויבען פראוואצירען און אטאקירען, האט זיך א גרויסע טהייל ארבייטער בעוואפענט מיט רעוואלווערן. מען האט געשאסען אויף די קאזאצקע פאטרולען און געטוידט זיעבען זעלנער און עטליכע אפיצירען; איין אפיציר איז געפאלען טויט פון דעם שאס פון א יונגעס מיידיל. די גאנצע נאכט האבען געהילכט סאלוועס פון פוס־מיליטער און האבען געדוויערט די אנפאלען פון די קאזאקען. די ארבייטער האבען געענטפערט אויף די שאסען און האבען געטויט אונטער אנדערע דעם זשאנדאמסקי׳ן נאטשעלניק, פולקאווניק אנדרעיעוו. אויף ביידע זייטען זענען געווען פיעל טויטע און פערוואונדעטע.

פרייטאג פון דער פריה אן האבען זיך די אונרוהען ווידער אנגעפאנגען. די פוהרען פון די פויערים, וואס זענען געקומען אויף דעם מארק, האבען די מאניפעסטאנטען צוגענומען און, איבערדרייענדיג זיי מיט די רעדער ארויף, האבען פון זיי געמאכט **באריקאדען**, אין עטליכע ערטער האט מען אויפגעבויט באריקאדען פון די פעסער, בלעך, ברעטער, לייטער, פעק און ז. וו. פערשטארקענדיג דאס אלעס מיט דראהט, וועלכען מען האט אבגעריסען פון די טעלעפאנען. די ארבייטער האבען פערלאזען אלע פאבריקען. עס האבען זיך אנגעפאנגען צוזאמענשטויסען מיט׳ן מיליטער און ברענען און פאגראמען פון די מאנאפאל־געוועלבער, צוזאמען האט מען פארברענט און פערניכטעט 30 מאנאפאל־געוועלבער.

די שטאדט זעהט שרעקליך אויס. אויף דער פיאטרקאווער גאס האט מען אויסגעריסען די פליטעס פון די טראטוארען, ציבראכען אויף שטיקלעך און אבגעשטויסען מיט זיי די אטאקען פון דעם מיליטער. אויף די גאסען, וואס זענען אויסברוקירט מיט שטיינער, האט מען ארויסגעריסען דעם ברוק און צונויפגעלעגט אין הויפען. אויף דעם וואדני רינעק, וואו עס איז געפא־

גענאסען, קלויבט אויפ׳ן פרעספאנד.

II

אויף די באנגעטען.

זיי זענען געגאנגען... אלע זענען געגאנגען!

אויף די באנגעטען!...

און איך בין זיי נאכגעגאנגען — איך בין געווען דער לעצטער, עטוואס — אזוי ווי א ערנינערונג פון לאנג אפגעשטארבענע געפיהלען — האט געהעמערט מיינע בעוועגונג, און אין מיין געדאנק זענען אדורכגעלאפען ערנינערונגען:

די אלמענשליכע ליעבע! אזוי געדענק איך: ליעבע! אבער דאס איז געווען שוין לאנג, אזוי לאנג, מעגליך איין מאנאט, מעגליך צוויי. ווען איך בין געגאנגען אויף דעם קריעג. צו איך געדענק איבערינגעס ווען!

אלעס דאס איז בלויז שאטענס, אונקרעפטיגע שאטענס פון פערגאנגענהייט און זייער געמורמעל קען נישט אויפוועקען און ווידער בעלעבען מיין ווילען פון טהעטיגקייט.

איך געדענק, אז איך בין געלאפען וואס אמאל שנעלער, אז איך האב געהערט א אונצעהלבארע טופעריי פון מענשליכע פיס און טויזענדער געשאכטענע העלזער וואס עס האט זיי געפעהלט לופט.

דורך אווילע האב איך געקעמפפט מיט מיין ערגריפענעס נייסט און מיט דעם אנגעפאלענעם וואוטה, איך האב געדורשט נאך בלוט אין מארד...

דורך א ווייל...

איך געדענק ווי עפעס א משוגעת האט מיך ערגריפען, ווי איך האב מיך געשטעלט וואס אמאל אלס א געהנמער פון די ערשטע רייהען, און יענער פירכטערליכער, ווילדער „הורראו!״ ווען איך בין הערוים אויפ׳ן פראנט פון די לויפענדע, בין איך צו געפאלען צום פריינד...

און שפעטער בין איך שוין דארט נישט געווען, עס איז געווען עפים א בייזע און שלעכטע קראפט, וואס האט מיר ערגריפען דעם מוח אין די הענד, וואס האט צוגעדריקט מיין מענשליכען „איך״ און האט געקירעוועט מיט פערברעכען פון מיינע טהאטען... ז׳ דאס — — ז׳ האט געאטעמט אין מיין ברוסט דעם פערלאנגען נאך בלוט.

וואס איז געווען נאכהער? — איך ווייס נישט גוט.

איך ווייס, אז אונטער דעם קלאפ פון מיין באגנעט האט ארויסגעשפרוצט א קוואל פון הייסעם בלוט, עס האט פערגאסען מיינע אויגען, דאס מויל, אז איך האב געשפירט א זאלצינגען געשמאק אהנע זיך צו עקלען.

איך געדענק, ווען מען האט מיר ארויס געקלאפט פון דער האנד דאס געוועהר, האב איך געכאפט עפעס א געהל פנים צווישען מיינע פינגער אריין און האב געשטיקט פאר׳ן האלז און מיט די קניען צוגעדריקט.

און איך געדענק די ארויסגעזעצטע, מיט בלוט פערלאפענע אויגען, איך געדענק, אז זיי האבען מיר עפעס געזאגט מיט זייער אויסדרוק, אז זיי האבען מיר געוואלט פערטשעפען עפעס א סטרונע פון מיין נשמה, אז זיי האבען גערופען מיט עפעס א משונה׳דיגען געשריי — אבער איך האב נאר נישט פערשטאנען.

די פינגער מיינע האבען וואס אמאל מעהר צוגעדריקט דעם האלז פון דעם קרבן — און די אויגען זענען געווארען וואס אמאל מעהר שטום.

און איך געדענק זאגאר נישט, ווען זיי זענען פערלאשען געווארען.

איך געדענק, אז איך האב דערפיהלט א שטארקען, אזוי ווי מיט א שווערען האממער, קלאפ אין קאפף אריין, אז איך האב פערלוירען דעם כח און די מאכט אין די פינגער, אז אומזיסט האב איך זיך געסטארעט צו שטארקען זיך... מיינע הענד זענען געווען שטייף, זיי האבען פערלוירען דאס געפיהל, אז זיי ווערגען נאך אלס דעם האלז פון דעם קרבן און אומזינסט האב איך אנגעשטרענגט מיין בליק אום צו זעהן דאס געהלע געזיכט פון פייגד.

א געפעל עפעס ארונקלער געפעל — האט מיר פערשטעלט די אויגען.

— —

ווען איך בין געקומען צו זיך בין איך געלעגען מיט דעם פנים אויף א צערקוועטשט, מיט בלוט פערגאסענעם פנים פון א יאפאנער, די שטייפע פינגער מיינע זענען געווען צוגעדריקט ארום זיין האלז און די אויגען — זיינע אויגען — האבען געשטעקט מיט דעם בליק אין מיין פנים.

אך די אויגען!

מ. פראקאפ.

רעדען, זיי זיינען אומגעדולדיג, מיט זיי איז אַ שלעכטע געשיכטע. מיט זיי איז דער קאמפף אויף לעבען און טוידט. אזא קאמפף שפיעלט זיך איצט פֿאַר אין לאָדז, ווארשאַ, קאווקאז און ז. וו. און עס איז ניט שווער פֿאָרויסזאַגען, אַז דער קאמפף איז פֿאַר דער רוסישע רעגירונג אַ פֿערשפיעלטער. שוין איצט זעהען מיר, ווי די אַרבייטער האָבען מיט די הוילע הענד זיך אזוי מוטהיג פֿערטהיידיגט געגען דער ווילדער באַנדע בעוואפֿנעטע רויבער — דעם רוסישען מיליטער. פֿון 35 רוסישע מאָנאָפּאָלען זיינען געבליבען קוים 5; די איבריגע האָבען די אַרבייטער פֿערברענט אָדער פֿערניכטעט. די באַריקאַדען, וועלכע דאָס מיליטער האָט געמוזט איננעהמען ווי פֿעסטונגען, צייגען ווי ענערגיש די אַרבייטער האָבען זיך פֿערטהיידיגט און פֿערטיידיגען זיך נאָך — וויל ווי וויט מיר וויסען—דויערט נאָך דער קאמפף אין דער צייט ווען מיר שרייבען די ציילען. אזא מאַכט איז אונזיעגבאר. ווער רעדט נאָך ווען זי וועט — לאָמיר האָפֿען — ווערען בעוואָפֿענט, דאַן וועט דער צופֿוילטער היינטיגער זעלבסטהערשענדער סיסטעם איינפֿאַלען אונטער איהרע קלעפּ. און דעריבער זענען די היינטיגע קרבנות פֿון אונזער ברידער אין רוסיש־פּוילען ניט אַרויסגעוואָרפֿען.

* * *

דערווייל זיינען בעוואוסט פֿאָלגענדע פּרטים פֿון דער הרינה אין לאָדז.

די פֿאָריגע וואָך קען מען ריכטיג אנרופֿען: די בלוטיגע. פֿון אַנפֿאַנג ביז דער ענדע האָט זיך געגאָסען אַרבייטער־בלוט. שוין גלייך זונטאג האָט דאָס מיליטער אויסגעשאָסען אויף רוהיגע דעמאָנסטראַנטען און האָט געטויט 5 אַרבייטער און פֿיעל פֿערוואונדעט.

דינסטאג איז געווען די קבורה פֿון די פֿינף ערמאָרדעטע אַרבייטער. די פֿאַבריקען זיינען אהן אַנ׳אויסנאַהם געשטאַנען. העכער 30 טויזענד אַרבייטער האָבען גענומען אַנ׳אַנטהייל אין דער לויה; אויף דעם צמענטאַרז האָבען געגאָסען געהאַלטען רעדעס. אַלעס איז דורכגעגאַנגען רוהיג.

מיטוואָך איז זיך פֿערנאַגדערנעגאַנגען אַ קלאַנג, אַז אין פּאָזנאַנסקיס שפּיטאַל זענען געשטאָרבען צוויי פֿערוואונדעטע אַרבייטער. ווען אַ גרויסער עולם האָט זיך האלב אַכט אָבענדס צונויפֿגעקליבען פֿאַר׳ן שפּיטאָל האָט ער שוין דאָרט ניט דערווישט די מתים. עס האָט זיך פֿערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז מען האָט זיי מקבר געווען שטילערהייד. אַרום שפּיטאָל און אין די בייגאַסען האָט זיך צונויפֿגעקליבען אַ עולם פֿון עטליכע טויזענד מאַן, וועלכער, איינשטעלענדיג זיך אין רייהען, צווישען דעמאָנסטראַציאָנס־אויסרופֿען, מיט פֿיעל רויטע און שוואַרצע פֿעהנער מיט רעוואָלוציאָנערע אויפֿשריפֿטען אויף פּויליש און יודיש, איז געגאַנגען דורך די שרעדניא־גאַס צו דעם נייעם מאַרק, און פֿון דאָרטען אויף די פּיעטרקאָווע גאַס. דער עולם איז געגאַנגען פֿאָרווערטס צווישען אויסרופֿען און רעוואָלוציאָנערע געזאַנגען דורך די פּיאָטרקאָווער גאַס צו נייערס מאַרק. אין פֿאָכאָד האָבען אַנטהייל גענומען אַנ׳ערך פֿון 20 טויזענד מאַן. אין ווינקעל פֿון פּיאָטרקאָווער און קאַראַל גאַס זענען אָנגעפֿאַלען אויף זיי אַנ׳אַבטהיילונג קאָזאַקען, וועלכע האָבען אָנגענומען צו שיסען: עס איז געוואָרען אַ אמת׳ע מהומה, אויף די אַנטלאָפֿענע, מעהרסטענטהייל פֿרויען און קינדער, האָבען די קאָזאַקען ווייטער געשאָסען. דאָס האָט פּאַסירט אַרום 9 אוהר אָבענדס.

אויף מאָרגען, דאָנערשטאג איז אויסגעקומען דער קריסטליכער יום־טוב „באָזשע ציאַלאָ“. אין דעם יום־טוב געהען רעליגיעזע פּראָצעסיאָנען. עס איז קלאָר געוואָרען, אַז די אַרבייטער ווילען אין דעם טאָג פּראָטעסטירען צוליעב דעם אונשולדיג פֿערגאָסענעם אַרבייטער־בלוט. און ווירקליך, די פּוילישע סאָציאַליסטישע פּאַרטיי האָט אַרויסגעגעבען די פֿאָלגענדע פּראָקלאַמאַציע. „גענאָסען, אַרבייטער! עס איז ווידער פֿערגאָסען געוואָרען אַרבייטער בלוט. פֿאָריגען זונטאָג, ווען אַ רוהיגער אַרבייטער־עולם איז געגאַנגען מיט געזאַנגען און פֿעהנער דורך די גאַסען, האָט דאָס מיליטער געשאָסען אויף דעם עולם. עס האָט געשאָסען אהן אַ התראה, אהן אַ מינדעסטע אורזאַכע פֿון די מאַניפֿעסטאַנטענס זייטע. זיעבען טויטע זענען געפֿאַלען אויפ׳ן אָרט, פֿינף פֿערוואונדעטע זענען געשטאָרבען אויף מאָרגען, פֿערוואונדעטע זענען געוואָרען אהן אַ שיעור. צו דער לאַנגער קייט פֿון די העסליכע פֿערברעכען פֿון דעם צאַראַט איז צוגעקומען נאָך איינע, אזוי ווי די פֿאָריגע גרויליך, אזוי ווי די פֿאָריגע ווילד.

נעגאָסען, פֿערשפּרייט די „יודישע אַרבייטער צייטונג“.

פֿעליעטאָן.

קריעגס בילדער.

(פֿון פּוילישען)

I

אויף די פּאָזיציע.

אין אמת׳ן ווייס איך נישט, וואָס מיט מיר מהוט זיך... איך האָב שוין פֿערלוירען די מעגליכקייט צו ערקענען מיין לאַגע, איך האָב פֿערלוירען דאָס געפֿיהל פֿון ווירקליכקייט.

און עס איז מיר מיט דעם אַזוי אויך גוט!

איינס בלויס פֿערלאַנג איך נאָר: רוהע, איך וואָלט וועלען איינשלאָפֿען און מעהר נישט ערוואַכען.

דערווייל אָבער העלפֿט בעזינען, קוק איך מיט אַקראַפֿטלאָזען בליק אויף דאָס מענשליכע ים פֿון בלוט, וועלכעס רינגעלט אונז אַרום, אויף די צאַפּעלדיגע שטיקער מענשענפֿלייש, וואָס זענען צעריסען, און אין ספּאַזמישע קרעמפֿפֿען וואַלגערן זיי זיך איבער די ערד — אין בלאָטע.

אַמאָל האָב איך אויפֿגעציטערט אויף דעם בלויס געדאַנק וועגען דעם, יעדער נערוו מיינער האָט זיך קראַמפֿהאַפֿט צוזאַמענגעצויגען; און אין דער וועלט האָט געזיעדט אַ קאַמפּף און אַ פֿערצווייפֿלונג.

עס איז פֿאַרביי, די צופֿיעלע איינדרוקען האָבען אין מיר דערשלאָגען אַלע געפֿיהלען: דערשלאָגען דעם גייסט מיינעם און דעם געדאַנק...

און עס איז מיר מיט דעם אַזוי אויך גוט!

איך שרעק מיך שוין פֿאַר גאָר נישט! נישט פֿאַר יאַפּאַנישע קוילען, וואָס ציעלען אין אונזערע ברוסטען, נישט פֿאַר יענעם טראַך פֿון האַרמאַט, וואָס פֿיהרט אונזער מות צו אַשרעקליכען וואוטה.

איך שרעק מיך שוין פֿאַר נאָר נישט, זאָגאַר פֿאַר מיין איינגענעם געוויסען האָב איך נישט מורא, דאָס געוויסען איז ענטקרעפֿטעט פֿון שמערץ, עס גוסס׳עט ערגעץ דאָרט אין די טיעפֿקייט פֿון מיין „איך“, עס איז איבערשראָקען מיט טויזענדער קולות פֿון פֿייערדיגע העלוער, עס האָט ציטערדיג צוגעמאַכט די אויגען — עס שלאָפֿט...

זאָל עס שלאָפֿען, און איך וואָלט וועלען אַזוי איינשלאָפֿען.

איך בין אַזוי ערמיעדעט, אַזוי שוואַך, אַז איך קען שוין גאָר נישט פֿערשטעהן, צייטענווייז מאַכען זיך די אויגען אַליין צו און דאָ פֿערליער איך אויף אַ ווײַלע די בעזינונג...

מעגליך דאָס איז אַ חלום... ער דויערט אזוי קורץ!

עס וועקט מיך אייבינג אַ יאָמערליכער קרעכץ — דאָס האָט אַ יאַפּאַנישער גראַנאַט זיך צעריסען איבער אונזער פּאָזיציע.

איך קוק זאָגאַר נישט, ווען מען טראָגט געראַנירטע, אָדער דערהרג׳טע — אזוי פֿיעל האָט מען זיי שוין אַדורכגעטראָגען! אין אַזוי מוז זיין גוט צו שטאַרבען!

בלויס צייטענווייז ווען די אָרמאַטען הערען אויף צו שפּיעלען אַ ווײַלע, זעה איך ווי אויף הילע, ניט ווייט פֿון אונז ליעגענדע שאַרבען וואָרפֿט זיך אַ סטאַרטעסעמפֿען, איך זעה ווי עס פּיקט אוים מיט אַ נעבעל פֿון טוידט די בעדעקטע אויגען ווי עס זויגט אוים דעם מות... און דאַמאָלס ערגרייפֿט מיך אַשרעק.

ווען איהר זאָלט וויסען ווי דאָס איז שרעקליך! ווי די׳זע אויגען פֿרעסען זיך איין אין דער נשמה!

אָה! ווען איך זאָל נישט זיין אַזוי מיעד, וואָלט איך אפשר געשטאָרבען פֿון שרעק, איך וואָלט מעגליך צעשמעטערט מיין קאָפּף מיט אַ איינענע קויל....

אָבער מיינע אויגען פֿיינינט דער שלאָף — און אויפֿסניי שלאָף איך איין אויף אַ ווײַלע ביז צו אַנייען קרעכץ.

מעגליך עס וועט אויפֿסניי איינער זיך צו קרעכצען פֿון שמערץ, מעגליך עס וועט מיך אויפֿסניי אויפֿוועקען.

פון 17 יאהר אויף דעם צווייטען טאג געשטארבען. אויך אין אווענד האט אנ'אפיציר אויסגעשאסען פון א רעוואלווער אין א יונגענמאן, וועלכער איז פשוט געשטאנען נעבען זיין וואוינונג, און האט איהם פערוואונדעט. פערוואונדעטע פון שטיינער און פלעקער זענען זונטאג דעם 29־טען געווען ביז 10 מענשען.

ווי ווייט עס איז גרינג געווען אבצוהאלטען דעם פאנ־אס, זעהט מען דערפון, אז גלייך ווי עס האט זיך דערהערט דאס אויסשיסען פון פאטרול, האבען די בויאנעס געמיינט, אז מען שיסט אין זיי, זענען זיי זיך תכף ומיד צולאפען פון גאס אין זייערע קאזארמעס. ווען די פאטרולען זאלען נאר געווען אין אלע גאסען נעבען גלייך אין אנהויב א סיגנאל אין אייסשיסען אין דער לופט, וואלט פון א פאגראם נאר קיין זכר ניט געווען. נור ווי די בויאנעס האבען בעמערקט, אז שיסען האט מען גראד געהייסען, נור דעמאלט, ווי עס פלעגט זיך צונויפקליבען א ביסעל נישט בעוואפענטע יודען, זענען זיי ביי זיך נאר מוטהיגער געווארען. אויף די גאסען מיאסנאיא און שאסיינע, וואו די בוריאנעס האבען געטהון, וואס דאס ווילדע הארץ האט געגלוסט, זענען די פאטרולען געשטאנען גלייכגילטיג, און די פאליציי האט זיך געמאכט נישט הערענדיג און נישט זעהענדיג.

ווי געוועהנליך, איז נאך אלעם געקומען דער גובערנאטאר און האט פערזיכערט, אז עס וועט שוין זיין רוהיג. ער האט אבער ניט געטהון א קלאפ א פינגער אן א פינגער כדי די א־דנונג איינפיהרען. אין דעם זעלבען טאג, ווען דער גובערנאטאר איז נאך געווען אין בריסק, דאס הייסט דינסטאג דעם 12־טען יוני, 7 א זייגער נאך מיטאג, האבען זיך ארויסגעהאפט א ביסעל רעזערוויסטען פון די קאזא־מעס אויף דער ברייטער גאס און האבען אנגעהויבען ווידערווארפען שטיינער אין יעדען יודען. וואס איז פארביי געגאנגען און אויך אין יודישע הייזער, זיי זענען בעפאלען א יודיש קרעמעל און האבען צוראבירט דאס גאנצע קרעמיל מיט דער וואוינונג. אויף דער מהומה זענען אנגעלאפען א ביסעל חברים פון זעלבסט־שוץ און האבען געוואלט זיך שטעלען אנטקעגען, אבצוטרייבען די אנפאלער. דא האבען איינ־גע סאלדאטען אנגעהויבען שיסען פון קאזארמע אויף די יודען. פון וועלכע, איינער, א יונגער בחור, איז באלד אויף טויט געפאלען. נאך 3 זענען שטארק פערוואונדעט געווא־ען פון קוילען און בערך 12 מענשען זענען פערוואונדעט געווארען פון שטיינער און פלעקער. פון די 3 פערוואונדעטע פון קוילען איז איינער אויף מארגען געשטארבען.

די יודישע דאקטוירים, וועלכע האבען אזוי פיעל געטהון, אום צו פערהיטען דאס בלוטפערגיסען, דער געוועזענער מיליטער־דאקטאר ה' שטיינבערג און ה' שערעשעווסקי, האבען נאך בעדארפט אויסהערען גראבע און ווילדע דבורים פון קארפוסנעם גענעראל און פון דעם צווייטען גענעראל נאטשאלניק אחראני, בעת די גומ־הערציגע דאקטוירים זענען געקומען געבען הילף די אומגליקליכע פערוואונדעטע אויף דעם פלאץ געגען די קאזארמעס.

אין פאגראם דעם 29־טען מאי האבען אנטייל גענומען 4 גימנאזיסטען פון היגען גימנאזיום. מען האט זיי געהאט ארעסטירט, נור באלד האט מען זיי אבגעלאזען און איבערגעבען צום אינספעקטאר פון גימנאזיום, וועלכער האט זיי אויסגעפארשט. צו וועט מען זיי וועניגסטענס אויסשליסען פון גימנאזיום, ווייסט מען ניט. איינינע באהן־קאנדוקטארען און באהן־טעלעגראפיסטען האבען אויך אנטייל גענומען אין פאגראם.

צו ערשט די ציוניסטי'שע בעלי־בתים און דער נאך די פאליציי.

אויף דיענסטאג דעם 20 ד. מ. האט איינבערופען דער קראקויער פעראיין „ציון“ איין „עפענטליכען פארטראג“ (די קאמעדיע פון „עפענטליכע פארטרעגע“ איז אונז ארבייטער זעהר גוט בעקאנט) מיט דעם טאגעס־ארדנונג: „די טרויעריגע לאגע פון דעם יודישען פאלק“. די יודישע ארבייטער זענען נעקומען מאסענהאפט. פיעל פון זיי האבען געמוזט בלייבען אין דרויסען, ווייל דאס לאקאל איז געווען א גאנץ קליינ'ס (ווי עס פאסט פאר בעלי־בתים) 8 א זייגער האט אנגעהויבען רעדען „דער בעריהמטער פאלקס רעדנער“ (אזוי איז געווען געדרוקט אויף גאנץ גרויסע אפישען) הער טויביש אוים משערנאוויטץ. אין דער איינלייטונגס רעדע געגוג א לאנגע און פיעל מיט פשטי'לעך האט ער געזאגט אז די „ציוניסטישע“ רעדנערס אין איבער הויפט „ער“ — זאגט מען — אז זיי רעדען אלע מאל דאס זעלבע, און עס איז אפילו נישט קיין שקר, נאר אז דער גרויסע, דר. נארדוי רעדט עטליכע מאל די זעלבע רעדען, וועט ער, דער קלאמאער מגיד, אויך רעדען דאס זעלבע. נאך דער איינלייטונג האט זיך אנגעהויבען דאס אמת'ע רעפעראט וועלכעס האט געדויערט „נישט מעהר“ ווי 1 און א האלבע שטונדע, א רעפעראט וועלכעס קען זיכער נישט אויסהאלטען די קלענסטע קריטיק, פול מיט פראזעסען, קלעריקאליזמוס, קאנסערוואטיזמוס און האט זיך אפילו נישט געשעמט צו רעדען א זאלכעס, וואס האט זאגאר די ציוניסטישע ארבייטער אויפגערעגט צום אויסערסטען. דאך האבען די ארבייטער געהאלטען די רוהע ביז אם ענדע, מיט דער האפנונג, אז זיי וועלען קענען אנטהייל נעהמען אין דער דיסקוסיאן. צום סוף ערקלעהרט דער פארזיטצענדער (א ציוניסטישער בעל־הבית) אז ער דאנקט דעם רעדנער פאר זיין „דרשה“ און דאס עס וועט קיין דיסקוסיאן נישט זיין און שליעסט דעם פארט־אג. דאס האט די יודישע סאציאליסטישע ארבייטער פערדראסען נאך דאצו ווייל ביז אם ענדע האט מען זיך איינגעשריבען צור דיסקוסיאן. מיט רעכט האבען מאנכע א־בייטער אין אקארעמיקער פראטעסטירט נעגען אזא פא־געהן און האבען ערקלעהרט דאס די „ציוניסטישע בעלי־בתים“ האבען מורא פאר די ארבייטער'ס דיסקוסיאן. נאך מעהר איז געווען די אויפרעגונג אויף א דר. א ציוניסט וועלכער האט זיך נאך פריהער בעשפראכען מיט דעם פערטרעטער פון די פאליציי, אז ער זאל נישט ערלויבען אויף א דיסקוסיאן און ער האט עס איהם צוליעב געטהון. דער פערטרעטער פון די פאליציי האט ערקלעהרט, אז ער ערלויבט נישט אויף א דיסקוסיאן און איז ארויס און האט פערשלאסען דאס טהיער און האט גערופען איינינע פאליציאנטען און מען האט די פערזאמעלטע א־ויסגעלאזט איינציגוויז און די ארבייטער וועלכע זענען דענונצירט געווארען, האט מען פארשריבען. מיט דעם האט זיך געענדיגט דער „עפענטליכער פארטראג“ פון די „ציוניסטישע בעלי בתים“ זייגער 11 ביי נאכט.

אט דאס זענען אונזערע קינפטיגע בעלי־בתים אין ארץ ישראל, אט זיי זענען דאס קליינע משיח'ל, אט זעהט, יודישע א־בייטער, ווי דאס חזיר הייזט ארויס דאס כשר'ה פיסעל און זאגט: איך וויל העלפען דעם כלל ישראל און איבער הויפט דעם יודישען ארבייטער.

אבסערוואטאר.

כראניק.

די פעראייניגונג פון די פראנצעזישע סאציאליסטען.

ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק איז פארגעקומען די פעראייניגונג פון אלע פראנצעזישע סאציאליסטען אין איין פארטיי און שוין הערט זיך פון פראנקרייך ווידער רייד וועגען רייסערייען, וועגען מחלוקות. צום גליק קומען די רייסערייען פאר ניט טיעף אין דער פארטיי, נור אויבען צווישען די פארלאמענטס־דעפוטאטען.

אונזערע לעזער ווייסען אז די איינציגע סאציאליסטען וואס זענען אין דער לעצטער צייט געווען אין פראנקרייך געגען דער פעראייניגונג זענען געווען די דעפוטאטען — דאס רוב פון דער זשארעסיסטישער פארטיי. זיי האבען מורא געהאט, אז די פעראייניגונג וועט זיי בינדען הענד און פיס און דאס האט זיי זיך גאר ניט געוואלט.

זיי האבען אבער געפיהלט, אז איצט קענען זיי גאר ניט אויספיהרען, אז די פעראייניגונג וועט קומען אפילו ווען זיי וועלען זיך שטעלען געגען דעם אין דער לענג און אין דער ברייט, דערפאר האבען זיי פערשוויגען און זענען צום איינינונגס־קאנגרעס גאר ניט געקומען.

זיי האבען געלאזען זאגאר אריינטראגען זייערע נעמען אין דער ליסטע פון די דעפוטאטען וואס אנערקענען די נייע פארטיי. זיי האבען אבער גענומען זוכען א געלעגענהייט צו מאכען א מחלוקות אין דער נייער פארטיי, און די געלעגענהייט איז געקומען באלד.

אין דער נאציאנאל־עקזעקוטיוו פון דער נייער פארטיי, וואס בעשטעהט פון 22 פערזאן געפינט זיך אויך דער דעפוטאט און געוועזענער פראפעסאר ה ע ר ו ו ע. הערווע איז שוין לאנג בעקאנט אלס איינער פון די בוטערסטע געגנער פון מיליטאריזמוס און פאטריאטיזמוס. מען האט איהם שוין דערפאר אין דער צייט פון מילעראנדס מיניסטעריום שוין ענטזאגט פון זיין שטעל. נו, האט זיך געמאכט, אז הערווע האט געהאלטען א רעדע גלייך נאכ'ן איינינונגס־קאנגרעס אין וועלכער ער האט קריטיזירט די האלטונג פו דער אינטערנאציאנאלער סאציאל־דעמאקראטיע אין דער פראגע וועגען פאטריאטיזמוס און נאציאנאליזמוס. ער איז ארויסגעטרעטען געגען בעבעל'ן, וועלכער האט פאר־א־יאהרען זיך אויסגעדרוקט, אז אלע סאציאליסטען וואלטען געגאנגען פארטהיידיגען דעם פאטערלאנד אין דער צייט פון א געפאהר. ער האט ערקלעהרט, אז אויף די פראנצעזישע סאציאליסטען ליעגט די פפליכט אויף דעם בעפעהל זיך צו מאבילוזירען צו א מלחמה, צו ענטפערן מיט א גענעראל־סטרייק. גאנץ גלייך ווער עס זאל ניט זיין דער שונא. די רעדע האט ער איבערגעדרוקט איצט אין דער רעוואלוציאנערער טריידיוניאניסטישער צייטונג „אוואן־גארד“ און צוגעגעבען פאלגענדע ווערטער: „ביי אונז אין רעפארטמענטיאן זענען מיר פעסט בעשלאסען אויף א בעפעהל צו געהן אין דער מלחמה צו ענטפערן ערשטענס מיט א גענעראל־סטרייק פון אלע דעזערוויסטען און דאן מיט אן אל-

לען אם מעהרסטען געטויטע און פערוואונדעטע, האט מען אויך געבויט באריקאדען.

אלע שפיטעלער זענען איבערפולט. אין פערלויף פון פרייטאג האט מען ארויסגערופען די סאנאטאוויע 400 מאל.

שבת און זונטאג האט מען דעם גאנצען טאג געהערט שיעסען. פון איין הויז איז געפאלען א שאס אויף א פאטרול. די זעלנער האבען זיך אריינגעריסען אין הויז און האבען ערמארדעט 18 פערזאנען. זאנטאג, זעכס אוהר אבענדס האט מען אויף לאגיעוויקי געווארפען א באמבע אין סטאיניע פון די קאזאצקע פערד. די באמבע האט געטויט פיער קאזאקען, פערוואונדעט 16 ; 60 פערד האט זי צוריסען אויף שטיקלעך.

די קאזאקען ראבירען. זיי זיינען אריינגעפאלען אין איין פאסט־פיליע און האבען צוגענומען עטליכע טויזענד רובעל און טייערע חפצים.

די רעוואלוציע האט זיך איבערגעווארפען אין ווארשא, טשענסטאכאוו און נאך אנדערע שטעדט, איבעראל בויען די ארבייטער באריקאדען, איבעראל בענעהט דאס מיליטער גרויליכע מערדערייען. מען רעכענט זאגאר, אז די רעוואלוציע וועט זיך איבערטראגען קיין רוסלאנד.

די רעגירונג האט זיך טאקע גענומען ערנסט צו דער זאך. אין לאדז און אומגעגענד האט מען ערקלעהרט דעם קריעגס־צושטאנד. מען ערווארטעט דאס זעלבע אין ווארשא

א דרינגענדען אנטראג אין פארלאמענט.

מאנטאג האט גענ. דאשינסקי געשטעלט אין פארלאמענט א דרינגענדען אנטראג: מען רופט די רעגירונג, זי זאל די פאליטישע רעזערטערען וועלכע זוכען שוטץ אין די גרענצען פון עסטרייך פאר דעם יאגען פון רוסישער זעלבסטהערשענדער רעגירונג, בעהאנדלען מענשליך און זאל ניט פערשטערען די געעהרטע אין אלע ציוויליזירטע מלוכות שוטץ־געזעטצען". ווען גענ. דאשינסקי איז געקומען צום ווארט האט ער ארומגעשילדערט די גרויליכע מערדערייען, וועלכע די רוסישע רעגירונג בענעהט איצט אויף די יודען און די לעצטע מערדערייען אין לאדז. די רעדע האט געמאכט א גרויסען רושם. דער מיניסטער האט גלייך צוגעזאגט, אז די רעגירונג וועט זיך מיט די רעזערוויסטען בעגעהען אין דעם זינן פון דעם אנטראג. דער אנטראג איז כמעט איינשטימיג אנגענומען געווארען.

דער לעצטער ראמאנאוו.

דו אונגליקליכער צאר־דעספאט,
איך האס דיין שווארצע מאכט,
איך שילט דיך ווי דעם בייזען גייסט,
פון שקלאפעריי און נאכט —

איך האס און פלוך דיך, קין — טרוס
וואס מארדעט און זיך שרעקט,
דאך אין מיין האס־געפילטע ברוסט,
צו דיר זיך מיטלייד וועקט...

א, אונגליקליכער צאר־דעספאט,
ווען דו זאלסט אויף דער וואג
ארויפלעגען דיין קרוין, און איך
די קייטען וואס איך טראג —

אראבגעוואויגען צו דער ערד,
וואלט דיין באגולדטע לאסט,
דען ווי א בארג פון בליי דריקט שווער,
די קרוין פון פאלק פארהאסט...

און שקלאפען־קייטען וועגען לייכט
ווען פון דער ווייט שוין איילט
מיט ריעזען־טריט דער נייער גייסט,
וואס זיי פאנאנדערפיילט...

דו האסט מיט תפיסות פולל געמאכט
דיין שווער פאריאכטע־לאנד,
און ביסט אליין אין טורמע דאך,
געקרוינטער ארעסטאנט...

קיים וואגסטו פון דיין קעניג־שטייג
אריבערגעהן דעם שוועל.
קיים וואגסטו אנצוזעהן דעם שקלאף,
וואס קניעט צו דיין באפעהל...

און דו, וואס אויף מיליאנען ווארפט
א מורא דיין פארטרעט,
דו ציטערסט פאר'ן שיין, און ביסט
ניט זיכער אין דיין בעט...

דיך שרעקען אין דער פינסטערניס
דעם ראכע־נעהמערס טריט,
עס טומעלט אין דיין אויער נאר
דער קראך פון דינאמיט

און ווען אויף דיין געלעגער ווארפט
אין פחדים זיך דיין קאפ,
עס גלאצט דיר דער ראמאנאוו־שטאם
מיט שפאט פון וואנד אראפ.

עס קוקען מיט פעראכטונג דיך
די טויטע בילדער אן,
און פראפעצייען שטום: „דו ביסט
דער לעצטער אויפ'ן טהראן..."

דענוועה, 6־טען יוני, 1905.

יהואש („פארווערטס").

דער פאגראם אין בריסק ליט.

צום „פריינד" שרייבט מען פאלגענדעס וועגען דעם פאגראם אין בריסק: מיט אכט טאג פאר דעם פאגראם זענען פארגעקומען אזוי ווי מאנעווערס, פאר דעם אמת'ען פאגראם. די רעזערוויסטען, וועלכע זענען געוועזען פון די קישעניעווער געגענדען, האבען זיך איבערצייגט, אז קיין שטערונגען זייטענס דער פאליציי וועלען זיי אין דער שענדליכער ארבייט ניט האבען. ערשט דאן האבען זיי געמאכט הכנות צום פאגראם. זונטאג דעם 29־טען האבען זיך די רעזערוויסטען, אזוי ווי מיט אוואך פריהער, צונויפגעקליבען אויפ'ן מארק. 2 א זייגער בייטאג האבען זיי זיך א נעהם געטהון, ווי פאר אכט־טאגען, צו די טישלעך. איצט האבען זיך שוין די בויאנעס אנגעגרייט מיט שטיינער אין די קעשענעס און האבען אנגעמאכט פון זיי א האגעל. אין איילעניש האט מען אנגעהויבען פערמאכען די קראמען. דער המון האט זיך אלאז געטהון פון מארק, זיך צוטיילענדיג אין 3 פארטיעס. איינע איז אוועק אויף פאליצייסקי גאס, די 2־טע — אויף מיאסנאיא און די 3־טע אויף שאסיינע. אויף פאליצייסקי גאס געפינען זיך גרויסע און רייכע מאגאזינען, נאר זיי זענען אלע געוועזען פערמאכט, עס איז געווארען א האגעל פון שטיינער, וועלכע מען האט געווארפען אין די פענסטער. דער הויפט פון די צווייטע עטאזשען, ווייל די אונטערשטע זענען דאס רוב פערנומען מיט מאגאזינען. דאס זעלבע איז אויך פארגעקומען אויף שאסיינע גאס. נאר שרעקליכער פון אומעטום איז געוועזען אויף מיאסנאיא, וואו עס געפינען זיך דאס רוב קליינע איין נארעדיגע טויערליך. דא האט מען צובראכען די לאדענס מיט די פענסטער. כמעט אין אלע הייזער פון ביידע זייטען גאס. אין איינינע הייזער האבען די ווילדע חיות חרוב געמאכט אלץ, וואס האט זיך אין זיי געפונען, זיי האבען געמאכט א תל פון אלע זאכען און אויך צוריסען די פערענעס און קישענס און געלאזט די פעדערן אויף דער לופט.

אויך אויף שאסיינע גאס האבען זיך די בויאנעס אריינגעריסען אין הויז פון איינעם א יונגען־מאן, בראוונימאן, האבען אויסגעבראכען די פענסטער און האבען אלץ צוריסען, צובראכען אדער צוראבעוועט. דער היזק טרעפט אן ביז 1500 רובל.

בעת די רעזערוויסטען האבען געריסען שטיינער פון ברוק און זיי געווארפען אין די הייזער און אין די יודען האבען זיך צונויפגעקליבען א ביסעל מענשען אויף דער קאראטקער גאס, וואס גרעניצט זיך מיט דער פאליצייסקער גאס. די בויאנעס האבען זיי דערזעהן און האבען זיך אהין אלאז געטהון. נאך זיי איז אויך מיטגעגאנגען א פאטרול מיט 2 פאליציי־בעאמטע נאגאל און אנאנעסאוו, וועלכע האבען נישט קלערענדיג גלייך געהייסען דעם פאטרול שיסען אין די יודען.

עס זענען דערביי פערוואונדעט געווארען 4 מענשען. צווישען זיי א קריסטליכער פריקאשטשיק. פון די 4 פערוואונדעטע איז איינער אן־ארים בחור'ל

טער האָט נעשאָסען די ארבייטער, עס איז גרויזאם, פערוואונדערטע — זאגט מען — זאָל זיין זעהר פיעל.

דא זאגט מען, דאס געסטערן איז אין לאדז שרעקליכע זאכען פאָרנעקומען. עס קומען אן פיעל מענשען פון לאדז און ערצעהלען, דאס דארט זעהט אויס שרעקליך, עס איז נאָך פיעל ערגער ווי אין דער מלחמה וואָס קומט פאר אין מאנדזשוריע...

קאזימיערז קראוז.

(מיכאל לושניא.)

שבת, דעם 24־טען יוני ה. י. איז נעשטאָרבען אויף שווינדזיכט אין פרעננימץ הינטער וויען אין 33־טען יאהר לעבענסאלטער גענ. קאזימיערז. קראוז. דער נפטר האָט געהערט צו די וויכטיגסטע טהעארעטיקער און פובליציסטען פון פ. פ. ס. און וועלכער ער האָט געארבייט זינד זי איז פערלענט געוואָרען. זיינע אַרטיקלען און בראָשורען פלעגט ער דאָס רוב אונטערשרייבען מיט דעם פסעאודאנים: מיכאל לושניא. עטליכע פון זיינע ווערק זענען איבערזעצט געוואָרען אויף זשארגאָן; מיר ווילען דאָ דערמאָהנען די בראשורען: די „אַרבייטער סאלידארימעט און דער קאמפף אום דא־זיין" און „דער רעכטער וועג" אין פייגענבוים'ס איבער אַרבייטונג.

נענ. קראוז. איז געווען איינער פון די בעקאנטסטע און פערדינסטפאלסטע יונגע טעארעטיקער פון מארקסיזמוס. פיעל ווערק האט ער געדרוקט אין די פראַנצויזישע און דייטשע ארגאנען פון וויסענשאפטליכען סאָציאַליזמוס.

ער איז אויך געווען א שטענדינער מיט ארבייטער פון אלע אונזערע פארטיי־אויס נאבען, און איז געווען בעשטימט פאר א רעדאקטער פון א וויסענשאפטליכען מאנאטשריפט.

אין נעכסטען נומער וועלען מיר געבען וועגען די אלזייטיגע טהעטינקייט פון דעם פריה נעשטארבענען גענאָסע א גרעסערען ארטיקעל.

דער טוידט פון קאזימיערז קראוז אין דער צייט פון גרויסע רעוואלוציאנערע קאמפפען אין רוסיש־פוילען איז פאר פ. פ. ס. א שווערע, אונערזעטצליכע פערלוסט. עס וועט שווער זיין צו פערפילען דעם לייזיגען ארט, וואס ער האט נאך זיך נעלאזען. עהרע דעם אנדענקען פון דעם טייערען גענאסע!

די ארבייטער וועלט.

דער סאציאליזמוס אין יאפאן.

ווי עס בעריכטעט אונזער יאפאנישער ברודער-אָרגאן דער „שאקונען" וועט אין טאקיא (דער הויפטשטאדט) צום ערשטען מאל אוועק נעשטעלט ווערען א סאציאל דעמאקראטישע קאנדיראטור. פאר דעם שטאדט ראטה נעמליך נענ. קינאסיטא. אבער טאקיא רעכענט פאר זיינע 1 מיליאן און 8 הונדערט טויזענד איינוואהנער אין גאנצען 16 טויזענד מיט 800 וועהלער. זא דאס די קאנדידאטור האט קיין אויסזיכט ניט אויף אן ערפאלג. ער איז אוועק נעשטעלט געווארען נאר מיט דעם צוועק צו מאכען פראפאגאנדא פאר'ן סאציאליזמוס. אבער עס איז דאך אינטערעסאנט צו בעמערקען, דאס דער סאציאליזמוס הויבט זיך אין דער יונגער לאנד אן מיט דעם וואס די סאציאל דעמאקראטיע איז דא זיין איינציגע אנערקענטע פארט.

די וואהלען צום האלענדישען פארלאמענט.

אין האלאנד האבען שטאטגעפונען אלגעמיינע וואהלען צו דער צווייטער קאמער (דעפוטירטען־קאמער). עס זענען נעוועהלט: 23 קאטאליקען, 13 לוטעראנער, 8 ראדיקאלען, 3 ליבעראלען, 8 קריסטליכע סאָציאליסטען און 5 ליבעראלע דעמאקראטען. אלע סאָציאליסטישע קאנדידאטען זענען אין שטיכוואהל, קיין איינציגער איז אויסגעוועהלט אין דעם הויפט וואהל.

אין דער פריהערינער קאמער זענען געווען 23 אנטי־רעוואלוציאָנערע, 10 קריסטליך סאציאלע און 25 קאטאליקען, ד. ה. 58 רעאקציאנערע רעגירונגס שטימען, א חוץ דעם 9 אלטע ליבעראלע, 16 יוניאן-ליבעראלע, 9 ליבעראלע דעמאקראטען און 8 סאציאליסטען, ד. ה. אין גאנצען 42 שטימען פון דער אפאזיציאן.

בריעף קאסטען.

נענ. זיענמאן, פשעמישל. נעכסטע וואָך.
נענ. ב. באלד, פשעמישל. אין צוויי אָדער דריי וואכען אַרום בעשטימט.

Ostrzeżenie!
przed bezwartościowemi naśladownictwami!

KUNEROL

z poręczen. najczyściejszy tłuszcz roślinny z orzechów kokosowych zawierający 100% tłuszczu. — Żądać „KUNEROLU" w każdym lepszym handlu spożywczym. Do miejscowości, gdzie niema „KUNEROLU" wysyłamy na próbę około 5 kilogr. brutto po cenie Kor. 6·50 opłatnie do każdej stacyi poczt austr. węg. za zaliczką. — Dla hurtowników specyalne ceny. Broszurki i świadectwa lekarzy darmo.

Najstarsza i największa fabryka tłuszczu roślinnego w monarchii

Emanuel Khuner & Sohn
Wien, XIV/2.

די אידישע ארבייטער ביבליאטעק

פון

דער פוילישער סאָציאַליסטישער פארטיי.

גן־ערן התחתון. פרייז:	2	העלער.
קאוטסקי. די אונאבהענגיקייט פון פוילען. פרייז:	10	„
פייגענבוים. ווי קומט אַ יוד צו סאָצ.? פרייז:	20	„
א וו ר א נ ס ק י. די אידען אין פוילען. פרייז:	10	„
ש. דיקשטיין. פון וואָס איינער לעבט. פרייז:	20	„
וואָס יעדער ארבייטער דאַרף וויסען און געדענקען.	30	„
ליעבקנעכט. די וואהרהייט איבער דעם סאָצ.	30	„
די אַרבייטער רעוואָלוציאָן. פרייז:	15	„
א. דעמבסקי. סטאניסלאַוו קוניצקי. פרייז:	10	„
מ. מיכלזאהן. הערשעל דער שניידער. פרייז:	10	„
לאַטאַרניק. יאראָסלאַוו דאָבראָווסקי. פרייז:	10	„
שפיאָן. פרייז:	15	„
לאטאַרניק. די גרויסע פראַנצויזישע רעוואָלוציאָן.	20	„
ב. א. י. לורוויג ווארינסקי. פרייז:	20	„
אמעריקאנער. פיל יפינא פלאַסקאָוויצקאַ. פרייז:	10	„
אַרבייטער געדיכטע. פרייז:	30	„
ב. א. י. אוגוסט בלאַנקי: פרייז:	10	„
א קלאָרער ענטפער (ביילאגע צום 8־טען נומער „אַרבייטער"). פרייז:	15	„
די ארבייטער סאָלידאַריטעט און דער קאַמפף אום דאזיין. פרייז:	10	„
פערדינאַנד לאַסאַל. פרייז:	15	„
מ. מיכלזאהן. טאַדעאוש קאָשציושקאָ. פרייז	20	„
ב. פייגענבוים. דער רעכטער וועג. אַ ויכוח וועגען די פוילישע סאָציאַליסטיש פאַרטיי און איהרע פאָדערונגען, אין צוויי טהיילען. פרייז:	80	„

די אלע בראשורען ווי אויך אלע פוילישע אויסגאבען פון פ. פ. ס. זיינען צו בעקומען אין דער אַדמיניסטראַציאָן פון „פשעדשוויט" Kraków, Grodzka 50.

געמיינעם אויפשטאנד״. הערווע'ס רעדע האט ארויסגערופען אן אלגעמיינעם אינטערעס; די נאציאנאליסטען און רעאקציאנערען האבען עס אויסגענוצט אלס וואפע צו פארמסר'ן די סאציאליסטען פאר'ן פאלק. דער נאציאנאליסטישער דעפוטאט לאזיע האט די זאך פארגעבראכט אין פארלאמענט. דארט האט וואיאן, איינער פון די הויפט=פיהרער פון ראדיקאלען סאציאליזמוס געענטפערט, אז דער גענעראל סטרייק און דער אויפשטאנד וועלען נור דאן פראקלאמירט ווערען, ווען פראנקרייך וועט זיך אריינמישען אין די איצטיגע רוסיש=יאפאנעזישע מלחמה.

זעלבסטפערשטענדליך האט וואיאנס רעדע גאנץ אנדערע רייד איירער הערוועס. נור די פארביסענסטע שונאים פון דער סאציאליסטישער פארטיי האבען געקענט די גאנצע פארטיי מאכען פעראנטווארטליך פאר הערוועס פריוואט-מיינונג. פאר די דעפוטאטען וואס האבען געהאלטען אין איין זכען א צוצעפעניש אריינצוטראגען רייסערייען, איז דאס אבער געווען גענוג.

זשעראל-רישאר, דער רעדאקטער פון רער טעגליכער סאציאליסטישער צייטונג „לא פטיט רעפובליק״ איז געווען דער ערשטער, וואס איז ארויסגעטרעטען פון דער פארטיי. היות אזוי ווי אזעלכע ניט פאטריאטישע רייד קענען געהאלטען ווערען פון איינעם א פיהרער פון דער פארטיי, דערפאר קען ער מעהר ניט פארבלייבען אין אזא נוט פאטריאטישע פארטיי.

נאך איהם איז נאך געגאנגען א גאנצע רייהע פון אנדערע דעפוטאטען. אין גאנצען זענען דערווייל 10 דעפוטאטען ארויסגעטרעטען פון דער פארטיי.

נעגען זיי איז שטארק ארויסגעטרעטען זשארעס אין זיין „הומאניטע״. ער בעדויערט, וואס זיי זענען ארויסגעטרעטען פון דער פארטיי, ווייל דורך דעם ווערען צוטהיילט די סאציאליסטישע קרעפטען און ווייל דורך דעם ווערט דער איינפלוס פון זייער ריכטונג אבגעשוואכט אין דער פארטיי. אבער פאר זיי — זאגט זשארעס — איז די איינינקייט מיט די קאפיטאליסטישע פארטייען טהייערער איידער די איינינקייט פון דער פארטיי.

די עקזעקוטיוו פון דער פראנצעזישער סאציאליסטישער פארטיי האט אנגענומען א רעזאלוציע, אז זי פיהלט זיך ניט געבונדען דורך הערווע'ס רעדע. הערווע האט דאס רעכט צו האבען מיינונגען, וועלכע ער געפינט פאר ריכטיג. איהם משפט'ן האט זי קיין רעכט נים. ווייטער זיך בעציהענדיג אויף די אינטערנאציאנאלע קאנגרעסען אין ציריך און בריסעל, וועלכע האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דעם געדאנקען פון א מיליטערישען אויפשטאנד.

מען דארף האפען, אז דאס וועט זיי זיך ניט איינגעבען, און אזוי מאסען וועלען זיך ניט לאזען פארפיהרען פון די פערזענליכע אינטערעסען, מאטיווען און שטרעבונגען פון איינינע פיהרער און דער אינטערעס פון אונטערנאציאנאלער סאציאל=דעמאקראטיע פאדערט עס געוויס.

די רעוואלוציאנערע בעוועגונג אין רוסלאנד
און אין רוסיש־פוילען.

א גייסטליכער א פערדעטהער געטוידט אין קירכע.

— אין „ראזכוועט״ מעלדעט מען פון ליבוי פאלגענדעס: דעם 1־טען יוני, בשעת אין דער לאטווישער קירך אויף ניי־ליבוי (ביי דעם אלעקסאנדער־גארטען) איז אבגעהאלטען געווארען א גאטעס־דיענסט, האבען זיך אריינגעריסען אין קירך 10 פערזאן, אויסגעשמירטע אין סאזשע, מיט מעסער אין די הענד און שרייענדיג: „א טויט אויפ'ן בונד!״, האבען זיי זיך אוואר ף געטהון אויף דעם גייסטליכען פון דער קירך. פערוואונדעט איהם מיט די מעסער אין רוקען און אין די הענד און דערנאך שטארק געשלאגען מיט די פיסלעך פון די שטוהלען. קיינער האט די אנפאלער ניט פערהאלטען און זיי זענען אלע אנטלאפען. דער גייסטליכער לעבט נאך. אבער זיין לעבען איז אין גרויס געפאהר. די סבה דער פון איז, וואס אט דער גייסטליכער האט עטליכע מאל געמסר'ט דעם עולם פאר וואס מען פערהאלט זיך ניט גוט געגען דער רעגירונג. מען האט איהם שוין פריהער געהאט עטליכע מאל מתרה געווען דורך בריעף, אז אויב ער וועט ניט אויפהערען זיינע דרשות, וועט מען איהם דער'הרג'נען.

די אויסלענדישע דעפעשען שרייבען, אז ער איז דערצו געווען אן איינפאכער מסור און פראוואקאטער.

א צווייטער צוזאמענפאהר פון די זעמסקי טהוער.

— אויפ'ן 1־טען יולי ווערט צונויפגערופען אין מאסקווע א צווייטער צוזאמענפאהר פון זעמסקי טהוער. אויף דעם צוזאמענפאהר וועלען ארומגעקלערט ווערן איינינע פרטים וועגען דער פאלקספערטרעטונג. מען רעדט, אז עס וועט בעשאפען ווערן אויף דעם צוזאמענפאהר א דערוויילינע רעוואלוציאנערע רעגירונג. עס איז שוין לאנג צייט.

הכנות צו א פאליטישען גענעראל־שטרייק.

— די פעראייניגטע פערזאנען פון פערשידענע פראפעסיעס: אינזשענערען, דאקטוירים, אדוואקאטען, לעהרער אין די מיטעלע און נידרינערע שולען, פארמאצעווטען, וועטערינארען, קאנטארשטשיקעס און בוכהאלטערס, שרייבער, פראפעסארען, אגראנאמען און סטאטיסטען, אייזענבאהן־בעאמטע און בעדיענטע, ״פוערים״, פראוינציימער און ״יודען״ (?) וואס שטרייטען פאר גלייכע רעכט, האבען בעקומען א פארשלאג, אז זיי זאלען וואס צום גיכסטען ארומקלערען די פראגע אויף וואס פאר א שטייגער עס קאן אויסגעפיהרט ווערען אן אלגעמיינער שטרייק פון אינטעליגענטען און אויך פון אנדערע פראפעסיעס.

זיי האבען גאר קיין דרך ארץ ניט.

— פון קאוונא מעלדעט מען אין ״רוס״: דעם 3־טען יוני האבען די ארבייטער פון דער עלעקטרישער סטאנציע אריינגעזעצט דעם דירעקטאר פון דער סטאנציע אין א זאק, ארויפגעלייגט אויף א טאטשקע, ארויסגעפיהרט צו דער מיסט־גרוב און אריינגעווארפען אין איהר. ארום גרוב האט זיך צונויפגעקליבען א גרויסער עולם מענשען און פאר זיי אין די אוינען איז דער דירעקטאר ארויסגעקראכען פון זאק אן'אויסגעשמירטער — אין קויט און בלאטע.

קריסטליכע ארבייטער געגען די פאגראמען.

— אין קאוונא איז דעם 6־טען יוני פארגעקומען א גרויסע פריעדליכע דעמאנסטראציע פון קריסטליכע און יודישע ארבייטער. די ארבייטער האבען דערמיט ארויסגעזאגט זייער פראטעסט געגען דעם, וואס אנגעפאהרענע אניטאטארען ארבייטען שטארק ארויסצורופען א פאגראם.

איבער וואס עס ווערט פערגאסען בלוט.

— פון סטאווראפאל מעלדעט מען אין ״רוס. וועד.״ פאלגענדעס: „דעם 7־טען יוני איז אין דער שטאדטישער צערקווע געפיהרט געווארען א ויכוח מיט די סטאראוועדעס. איינער א סטאראוויער איז געווען ניט פארזיכטיג און האט זיך ארויסגעזאגט ניט שעהן וועגען די איקאנעס. דאס האט ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג צווישען די פראוואסלאווגע, וואס האבען זיך געפונען אין צערקווע. דער המון האט געוואלט מקים־פסק זיין דעם סטאראוועער אויפ'ן ארט. דער סטאראוועער האט זיך בעהאלטען אונטער'ן אלטאר. דער המון האט געפאדערט מען זאל איהם ארויסגעבען. דערווייל איז געקומען פאליציי און האט אבגערייניגט די צערקווע פון המון. ארום צערקווע האט זיך צונויפגעקליבען א גרויסער עולם. 9 דעם זייגער אוועגדס איז ווידער געקומען פאליציי מיט מיליטער און האט געהייסען דעם עולם פאנאנדערגעהן זיך. דער עולם האט ניט געפאלגט. מען האט מתרה געווען, אז מען וועט שיסען און דערנאך האט מען איינינע מאל אויסגעשאסען. 41 פערזאן זענען דער'הרג'עט געווארען און עטליכע צעהנדליג — זענען פערוואונדעט געווארען. די דאקטוירים, וועלכע האבען געוואלט דערלאנגען הילף די פערוואונדעטע, זענען ניט צוגעלאזען געווארען; מען האט זיי מתרה געווען, אז מען וועט אין זיי שיסען. אין שטאדט הערשט א גרויסע אויפרעגונג. די דארטיגע אדוואקאטען האבען זיך גענומען צום אויספארשען די זאך.

די יודישע געפאנגענע אין יאפאן.

א יודיש בלאט אין אמעריקא האט זיך געווענדעט מיט אן'אנפראגע צום קריענס־מיניסטער פון יאפאן וועגען דער צאהל יודישע געפאנגענע דארט, און האט בעקומען פאלגענדען ענטפער: ביז צום 31־טען מערץ 1905 געפינען זיך אין יאפאן 811 יודישע געפאנגענע, פון זיי 415 אין האמאדערא, 145 אין מאטסיואמא, 93 אין הימעדזי, 48 אין אוקושיאנא, 28 אין נאגאיא, 1 אין שיצואקא, 51 אין אסאטא, 28 אין אוקואקא און 2 אין טאיאהאשי.

אונרוהען אין טשענסטעכאוו.

פון א פריוואט בריעף ערהאלטען מיר פאלגענדעס פון טשענסטאכאוו:

„טשענסטאכאוו, דעם 23־טען יוני.

די יעצטיגע אונרוהען, וואס הערשען דא יעדען טאג איז אונמעגליך צו בעשרייבען, אלע טאג קומען פאר הינטערן שטאדט ווי אויך אין דער שטאדט פערשיעדענע דעמאנסטראציאנען; אויך קומען פאר מאסען שטרייקען פון קליינע פאבריקען. אלע האנדווערקער יודישע און פוילישע סטרייקען, נעכטען איז אויסגעבראכען א סטרייק פון יודישע און פוילישע בעקער, מיר זענען שוין צוויי טאג אהן ברויט, ווער ווייס ווי לאנג דאס וועט דויערען. מיין ב"ה האט היינט פון דארף געבראכט ברויט, אויך האבען אנגעפאנגען יענע וואך צו סטרייקען די סוביעקטען, עס האט נימאנד געוואגט אריין צו געהן אין געשעפט, דער סטרייק האט זיך היינט ערשט געענדיגט מיט איינינע אויסגעפיהרטע פערלאנגען.

איבערהויפט לעבט אלעס דא אין אויפרעגונג, דער נעכטינער טאג (ביים פוילישען פייערטאג) איז אדורך רוהיג, נאר היינט ווי איך בין אויפגעשטאנען אין דער פריה האב איך א שרעקליכעס נייעס געהערט. נעמליך: מען האט ערשאסען ע ט ל י כ ע ארבייטער און ארבייטערינען און אויך ז ע ה ר פ י ע ל פערוואונדעט, דאס האט פאסירט אונטער דער שטאדט, דאס מילי־